

2_527853169889038...

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT
STOMATOLOGIYA INSTITUTI

“YOSH OLIMLAR KUNLARI”
Respublika ilmiy-amaliy anjumani
xalqaro ishtirok bilan
TEZISLAR TO'PLAMI

COLLECTION OF ABSTRACTS
“YOUNG SCIENTISTS DAYS”
Republic scientific and practical conference
with international participation

СБОРНИК ТЕЗИСОВ
Республиканской научно-практической конференции
с международным участием
“ДНИ МОЛОДЫХ УЧЁНЫХ”

Toshkent 29 aprel 2022 y.

УДК: 616.717.8+617.52-089]:616-7/.78-001.8

ББК: 56.65я 43

С 56

Mas'ul muharrir: prof. Shomurodov Q.E., dots. Tuychibaeva D.M.

***Hurmatli anjuman
ishtirokchilari, yosh olimlar va
mehmonlar!***

Toshkent davlat stomatologiya institutida an’anaviy tarzda o’tkazilib kelinayotgan “YOSH OLIMLAR KUNLARI”ga bag’ishlangan ilmiy-amaliy anjumanga xush kelibsiz!

Institutimiz rahbariyati va ahil jamoasi mamlakatimizda sodir bo’layotgan keng ko’lamli islohatlar va o’zgarishlardan ilxomlangan holda

o’zining faoliyatini jadal olib bormoqda.

Yurtboshimiz tomonidan oliy ta’lim muassasalarining faoliyatiga mamlakatning iqtisodiy-ijtimoiy rivojlanishining asosi sifatida qaralib, institut jamoasi zimmasiga ulkan mas’uliyatlarni yuklaydi. Va albatta ushbu vazifalarni bajarishda yosh olimlarimiz, ilmiy izlanuvchilarning qo’shayotgan hissalarini kattadir.

Bugungi kunda Institutimizda professor o’qituvchilari tarkibi yosh, ilmga chanqoq, faol yoshlar xisobiga kengayishi bilan bir qatorda, talabalarimiz soni ham yildan yilga ortib bormoqda. Sog’liqni saqlash tizimiga malakali kadrlarni yetkazib berish mas’uliyati xodimlarimizni o’z ustida ishlash va malakasini doimiy oshirib borishga intilishida namoyon bo’lmoqda.

Bugungi anjumanni o’tkazishdagi asosiy maqsadimiz yosh avlod orasida ilmiy-izlanuvchilik potentsialini rivojlantirish, iqtidorli talabalarni o’z sohalarida yetuk mutaxassis sifatida shakllanishlarida qo’llab – quvvatlashdan iboratdir.

Ishonamanki, bugungi anjuman ilm-fan, ta’lim va ishlab chiqarish sohalarini o’rtasida integratsiyani kuchaytiradi hamda mamlakatimizda zamonaviy tibbiyotni rivojlanishidagi ilmiy-amaliy vazifalarni hal qilishda yosh olimlar va tadqiqotchilarning ilmiy salohiyatini jalb qilinishiga turtki bo’ladi.

Hurmatli yosh olimlarimiz, mazkur konferentsiya ishida sizlarga muvaffaqiyat tilagan holda, yurtimizdagi ijobiy o’zgarishlarning bir bo’lagi sifatida ishtirok etishingizga ishonaman va omad tilayman.

**Toshkent davlat stomatologiya
institutini rektori**

N.K.Xaydarov

**JARROHLIK STOMATOLOGIYA
SURGICAL DENTISTRY
ХИРУРГИЧЕСКАЯ СТОМАТОЛОГИЯ**

**THE ROLE OF MULTISPIRAL COMPUTED TOMOGRAPHY IN THE
DIAGNOSIS OF AMELOBLASTOMA**

*Abduvalieva S.X. student of 505 C CS Tashkent state dental Institute
Scientific advisor: Abdukhalik-Zade N.Sh., assistant of the department of*

DUNYONING LISONIY TASVIRI VA UNING OBYEKTI

Dadaboyeva G.A.

Ilmiy rahbar: Kuldashev Akrom Mahmudovich

Tashkent Tibbiyot Akademiyasi, O'zbekiston

G. R. Derjavin fikricha: "Til - barcha bilim va tabiatning kalitidir, Hamma mavjudotning so'zida tasvir mavjud". Falsafa, tilshunoslik va psixologiyada va ularning birliklarida dunyo tasvirihqidagi g'oya inson ongida aks etadi. Shuningdek, dunyo tasvirini ifodalashda ba'zi sinonimik tushunchalar qo'llaniladi: "olamni ko'rish", "dunyo tasviri", "dunyoga qarash", "olamni idrok etish", "dunyo modeli", "borliq tasviri", "tezaurus". Olam manzarasi "inson va uning borligining o'ziga xos xususiyatlarini, o'zaro dunyo bilan munosabatlari, dunyoda mavjudligining eng muhim shartlaridir.

Lisoniy manzara insoniyatning va butun borliq o'zaro aloqalarini aks ettiradi. Va unga mos keluvchi kognitiv, axloqiy, estetik, borinkifan, axloq va huquq, san'atni qamrab oladi.

"Dunyo tasviri" tushunchasining rivojlanish tarixi bilan bog'liq 19-20-asrlar oxirida "Olam manzarasi" atamasi kiritildi. Lyudvig Vitgenshteyn o'zining "Logiko" asarida falsafa va mantiq atamasi sifatida falsafiy risola o'zaro bog'langan tasvirlar tizimiga ishora qiladi fan tomonidan erishilgan bilish natijalarining umumiylikni aks ettiradi. O'tgan asrning 60-yillaridan boshlab dunyoning lisoniy tasviri muammosi va uning semiotikasi (nemis olimi Leo Vaysgerberning asarlari) tomonidan ko'rib chiqildi. Bundan tashqari, dunyoning lingvistik manzarasiga qiziqish, zamonaviy

© TOSHKENT DAVLAT STOMATOLOGIYA INSTITUTI "YOSH OLIMLAR KUNLARI" 2022

{ 1117 }

tilshunoslik ta'limoti va tilning lisoniy tasviri tushunchasining asoschilaridan biri nemis olimi I. Herder hisoblanadi. Mahalliy faylasuflar (G. A. Brutyan, R. I. Pavilenis) va tilshunoslar (Yu. N. Karaulov, G. V. Kolshanskiy, V. I. Postovalova, G. V. Rami-Shvili, B. A. Serebrennikov, V. N. Teliya va boshqalar) kontseptuallikni, dunyoning lisoniy va lingvistik bo'yodqorligini ajratdilar.

Tadqiqot metodologiyasi. Biz, V.V.Morkovkinga ergashgan holda, dunyoning kontseptual va lingvistik tasvirini qarama-qarshiligi "ushbu atamalarning rasmiy xilma-xilligi, ko'p yo'nalishlilik tufayli mutlaqo to'g'ri emas" deb hisoblaymiz. "Dunyoning lingvistik tasviri" atamasi dunyo tasvirining tashuvchisi til ekanligini ko'rsatadi, "dunyoning kontseptual tasviri" atamasi esa muhokama qilinayotgan gnoseologik ob'ekt qanday elementlardan iboratligini ko'rsatadi" Bu qarama-qarshilikning eklektizmi ko'pchilik tilshunoslarning fikricha, tushunchalar dunyo til tasvirining asosiy birliklari ekanligida ham namoyon bo'ladi. Ushbu maqolada dunyoning kontseptual manzarasining sinonimi sifatida foydalaniladigan "Dunyo tasviri" atamasi biz uchun maqbulroqdir.

Dunyo tasvirining ham, dunyoning lingvistik rasmining ham tashuvchisi shaxs - lisoniy shaxs yoki ma'lum bir jamoa - "sofiyan" shaxsdir. Shunga ko'ra, biz dunyoning individual va jamoaviy suratlari haqida gapiramiz. Dunyo rasmini yaratish insonning ob'ektiv voqelikni bilishidan iborat. Uning shakllanish manbalari quyidagilar bo'lishi mumkin (V. V. Morkovkinga ko'ra):

tug'ma bilim - tug'ma bilim darajasida odam hayvondan farq qilmaydi; b)shaxsning amaliy faoliyati natijasida olgan bilimlari - insonning tabiat va jamiyat bilan o'zaro munosabati tajribasi; v) inson butun umri davomida tanishadigan matnlardan olingan bilimlar; d) fikrlash jarayonida shakllangan bilimlar; e) ona tilidan ilhomlangan bilim - "kognitiv meros, unga etnos tomonidan taqdim etilgan boshlang'ich kapital"

Xulosa. Dunyoning tasviri global, universal bo'lishi mumkin, chunki u inson tafakkurining mantiqini o'z ichiga oladi. Shu ma'noda, barcha odamlarning dunyoqarashi umumiy xususiyatlarga ega, chunki inson tafakkuri bir xil qonunlar asosida amalga oshiriladi. Biroq, turli davrlar, turli xil ijtimoiy, yosh guruhlari, turli xil ilmiy bilimlar va kasblar vakillari dunyoning turli xil tasvirlariga ega bo'lishi mumkin. Turli tillarda so'zlashadigan odamlar, ma'lum sharoitlarda, dunyo va odamlarning o'xshash manzarasiga ega bo'lishi mumkin. Bir tilda gapiradiganlar dunyoning turli xil suratlari ega bo'lishi mumkin.

STOMATOLOGIYA: RAQAMLI STOMATOLOGIYAGA O'TISH

Ergashev B.M. talaba 105 gr.Bs. fak. TGSI

Ilmiy rahbar: Alimova K.D., O'zbek tili va pedagogika kafedrasida katta o'qituvchisi

Toshkent davlat stomatologiya instituti, O'zbekiston

Muvofiqlik. Stomatologiyada raqamlashtirish sog'liqni saqlash tizimida hukumat islohotlari joriy etilishining yorqin namunasidir. 2021-yil 23-fevralda PP-5000-son chiqarildi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Sog'liqni saqlash

Умирзакова Н.А. БИОЭТИЧЕСКИЙ ВЗГЛЯД НА ПРИМЕНЕНИЕ НАНОТЕХНОЛОГИЙ В МЕДИЦИНЕ	1088
Хайруллаева Ш.Ж., Умирзакова Н.А. ВЗГЛЯД НА ПЛАСТИЧЕСКИЕ ОПЕРАЦИИ СО СТОРОНЫ РЕЛИГИИ ИСЛАМ	1090
Хикматуллаев Ж.Р., Сиддиков Н.Н. СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СТРУКТУРЫ ОБЩЕСТВЕННОГО И ГОСУДАРСТВЕННОГО СТРОИТЕЛЬСТВА – КАК ВАЖНОЕ УСЛОВИЕ РАЗВИТИЯ ГРАЖДАНСКОГО ОБЩЕСТВА	1091
Шарипова Н.А., Умирзакова Н.А. КЛОНИРОВАНИЕ ЧЕЛОВЕКА И ЕГО ПРОБЛЕМЫ	1093
Эрназаров Ф.О., Нематов Э.Д., Умирзакова Н.А. ЭТИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ В ОТНОШЕНИИ К БОЛЬНЫМ СО СПИДОМ	1095

CHET TILI VA PEDAGOGIKA
FOREIGN LANGUAGES AND PEDAGOGY
ИНОСТРАННЫЕ ЯЗЫКИ И ПЕДАГОГИКА

Abduvalieva S.S., Sagatova Sh.B. ALLERGIC RHINITIS	1098
Chorshanbiyeva S.N., Sherbekova Yu.Z. ASSESSING LANGUAGE SKILLS OF MEDICAL LANGUAGE LEARNERS	1099
Fayziyev B., Ibragimova D. THE IMPORTANCE OF ENGLISH IN MEDICINE	1101
Ibrohimov B.M., Yesbosinova N.P. ORAL AND MAXILLOFACIAL SURGERY	1102
Ibrohimova E.R., Sagatova Sh.B. THE IMPORTANCE OF STUDYING HISTORY OF MEDICINE	1104
Sobirov S.S., Yunusova D.M. THE PRIVILEGE OF MEDICAL ENGLISH	1106
Taghizade.F.A., Abdunazarova I.M. GINGIVITIS	1108
Turgunov Kh., Ganieva S. KNOWING MEDICAL TERMINOLOGY	1109
Umarova L.A., Kazimova J.A., Abidova M.I. INNOVATIONAL APPROACH TO EACHING FOREIGN LANGUAGE LEXIS TO MEDICAL STUDENTS	1111
Abdullaev M., Isroilova M. N. LOTIN TILINI O'RGANISHDA "CHARXPALAK" METODIDAN FOYDALANISH	1113
Alimova K.D. TIL MILLAT KO'ZGUSI. TILLARNI BILISH DUNYONI BILISHDIR	1115
Dadaboyeva G.A., Kuldashev A. M. DUNYONING LISONIY TASVIRI VA UNING OBYEKTI	1117
Ergashev B.M., Alimova K.D. STOMATOLOGIYA: RAQAMLI STOMATOLOGIYAGA O'TISH	1119
Jo'rayeva Ch., Rasuleva N.Z. TALABALAR HAYOTIDA STRESS (SABABLARI, OQIBATLARI VA OLDINI OLISH YO'LLARI)	1121
Juraev Z. Z., Sherbekova Yu. Z. TIBBIYOT OLIY TA'LIM MUASSASSALARIDA INGLIZ TILINI O'RGATISH VA O'RGANISHNING IJODKORLIKNING INTEGRATSIYASI	1123
Matchonov D.O., Alimova K.D. STOMATOLOGIYADA ZAMONAVIY KOMPYUTER TEXNOLOGIYALARI	1125
Norbo'tayev F.M., Imomova L. UMUMTA'LIM MAKTABLARI O'QUVCHILARINI IJTIMO'IY MADANIY KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRUVCHI PEDAGOGIK USULLAR	1128
Norqulov M.M., Alimova K.D. OLIY O'QUV YURTLARIDA TALABALARNING MADANIY-AXLOQIY TARBIYASI	1130
Nurmuhammadiyeva L.I., Hayitova Sh.D. MOBIL TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TALABALAR MUSTAQIL TA'LIMINI FAOLLASHTIRISH DAVR TALABI	1133
Sayfullayeva L.S., Jo'rayeva A.D. LOTINTILITARIXIVATIBBIYOTDAGIO'RNI	1135
Raxmonova S., Alimova K.D. SHIFOKORNING KASBIY TILI, MUTAXASSISLIK TILI SIFATIDA.	1138
Suleymanova G.F., Alimova K.D. ORTODONTIYANING ZAMONAVIY USULLARI	1141
Teshaeva M., Israilova M.N. BARKAMOL AVLOD – JAMIYAT TARAQQIYOTINING YETAKCHI KUCHI	1143

To'xtaboev A., Rasuleva N.Z. ZAMONAVIY TA'LIMDA INNOVATSION FAOLIYATNING STRATEGIK AHAMIYATI	1145
Umirzokov F.M., Mamadiyarova D.U. TIBBIYOT OLIYGOHLARI BITIRUVCHI BOSQICH TALABALARIDA KOMMUNIKATIV NAZORATNING NAMOYON BO'LISH DARAJASI DINAMIKASI	1146
Qosimova O.X., Kenjayev M. E. PEDAGOG XOTIN-QIZLARINING TALABALARNI VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASHIDA KASBIY PEDAGOGIKA FANINING O'RNI	1148
Qo'chqarova O.O., Xamidova S. YOSH AVLODNI TARBIYALASHDA KITOB O'QISHNING AHAMIYATI	1149
Abrorov O.D., Yunusova D.M. TIBBIYOT SOXASIGA OIID TERMINLARINI UQITISHDA ELEKTRON RESURSLARDAN FOYDALANISH	1151
Alikulov Z., Israilova M.N. LOTIN TILI FANINI UQITISH JARAENIDA MUALTIMEDIA ELEKTRON VOSITALARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI	1153
Abdullayeva D., Abdullayeva N.Z. TALIM JARAENINI IJODIY VA PRAKTIK	1154